

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2014. május 9.

NÉMET NYELV

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ

1. A dolgozatok javításakor a Javítási-értékelési útmutatótól eltérni nem lehet.
2. Minden jó megoldás egy pontot ér, a rossz megoldás 0 pont.
3. Fél pont és többletpont nem adható.
4. Minden egyértelmű jelölést el kell fogadni (például aláhúzás helyett karikázást).
5. Ha a tanuló javítja a megoldását és a javítás egyértelmű, akkor elfogadható a jó megoldás.
6. A feladatok értékelésére a szürke mező szolgál. Ebben jelölje a helytelen megoldást mindig nullával, a helyeset pedig eggyessel!

Példa:

11.	0	← helytelen
12.	1	← helyes

7. A vizsgán összesen 150 pont szerezhető. Az egyes vizsgarészek arányát a vizsgaleírás szabályozza, ennek alapján meghatározott az egyes vizsgarészekben a vizsgapontok száma.

Vizsgarész	Vizsgapont
Olvasott szöveg értéke	33
Nyelvhelyesség	18
Hallott szöveg értéke	33
Íráskészség	33
Szóbeli	33
Összesen:	150

Az egyes vizsgarészekben a kérdések száma nem egyezik meg a vizsgapontok számával, ezért átszámításra van szükség. A vizsgapontok kiszámításához használja a Javítási-értékelési útmutatóban található átszámítási táblázatokat! A füzetek végén található összesítő táblázatba be kell írnia a tanuló összes megszerzett pontszámát, valamint az átszámítási táblázat segítségével meghatározott vizsgapontokat is (átszámított vizsgapont). Az *Íráskészség* vizsgarészben nincs szükség átszámításra.

OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

1.

	Ja	Nein
0.		X
1.	X	
2.		X
3.	X	
4.	X	
5.		X

2.

0.	6.	7.	8.	9.	10.
C	A	G	B	D	F

Kimarad: E

3.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. Ezeken kívül elfogadhatók azok a változatok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel. A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

- 0. *am 17. Mai*
- 11. auf der Stadionwiese / beim Freibadparkplatz
- 12. ganztägig / ein(en) Tag
- 13.-15. Man will die lokale Musikszene unterstützen. / Die Nachwuchsmusiker sollen sich kennenlernen. / tauschen sich aus. / sammeln Erfahrungen. / testen ihr Potential (vor einem großen Publikum). (A sorrend tetszőleges.)
- 16. Die Nachwuchsmusiker bekommen Ratschläge (für die Zukunft). / Die Nachwuchsmusiker erfahren, wo sie stehen.
- 17.-19. Beim Jugendkultur- und Mediazentrum „utopia“. / im Internet (auf utopia.stadtjugendpflege.de) / unter der Telefonnummer 08441/1206 / persönlich
- 20.-21. Die Musiker sind nicht älter als 23 Jahre / Es ist noch kein Plattenvertrag unterzeichnet.

4.

A cél az eredeti szöveg rekonstruálása, mégsem a mondatoknak a szövegben elfoglalt helyét, hanem a mondatok közötti kapcsolatok megtalálását pontozzuk. Jó megoldásként tehát csak az fogadható el, ha a vizsgázó a mondatot az előtte álló vagy az azt követő mondathoz helyesen rendelte hozzá, függetlenül attól, hogy melyik helyre írta be a betűt. Ha a vizsgázó az utolsó betűt a helyére írja, akkor azért mindenképpen jár pont.

Ennek megfelelően a következő kapcsolódásokért lehet pontot adni:

G-H	1 pont
H-F	1 pont
F-C	1 pont
C-A	1 pont
A-B	1 pont
B-E	1 pont
E-D / D a végén	1 pont

Teljesen helyes megoldás:

0.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.
G	H	F	C	A	B	E	D

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont (legfeljebb 28 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Feladatpont	Vizsgapont
28	33
27	32
26	31
25	29
24	28
23	27
22	26
21	25
20	24
19	22
18	21
17	20
16	19
15	18

Feladatpont	Vizsgapont
14	17
13	15
12	14
11	13
10	12
9	11
8	9
7	8
6	7
5	6
4	5
3	4
2	2
1	1
0	0

Források

1. www.irrgarten-kleinwelka.de
2. www.geo.de/GEOlino/natur/pflanzen/59760.htm
3. Bayrisches Taferl KW 08/2012, S. 12
4. www.news4kids.de/wissen/kultur/article/wusstest-du-dass-die-zeitung-schon

NYELVHELYESSÉG

A helyesírási hibával leírt szavak nem fogadhatók el. A régi helyesírással írt alakok nem fogadhatók el.

Minden feladatban csak egy megoldás értékelhető. Variációk megadásakor nem jár pont, még akkor sem, ha köztük van a jó megoldás.

1.

- 0. D von
- 1. A ein
- 2. A möchte
- 3. A kein
- 4. B schrieben
- 5. C Wie
- 6. C dass
- 7. B konnten
- 8. A am

2.

- 0. C mich
- 9. B den
- 10. B kann
- 11. A gelesen
- 12. D wenn
- 13. C Jeder
- 14. C Wer
- 15. C meisten
- 16. D nichts

3.

- 0. *auf*
- 17. mit
- 18. für
- 19. aus
- 20. für
- 21. auf
- 22. in
- 23. in

4.

0.	24.	25.	26.	27.	28.
C	D	B	E	A	G

Kimarad: F

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont (legfeljebb 28 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Feladatpont	Vizsgapont
28	18
27	17
26	17
25	16
24	15
23	15
22	14
21	14
20	13
19	12
18	12
17	11
16	10
15	10

Feladatpont	Vizsgapont
14	9
13	8
12	8
11	7
10	6
9	6
8	5
7	5
6	4
5	3
4	3
3	2
2	1
1	1
0	0

Források

1. www.baeren-blatt.de
2. www.gutefrage.net/frage
3. www.lilipuz.de/nachrichten/nachrichten-details/artikel/computerspielemesse-startet/
4. www.mz-web.de/extern/downloads/galaxo_2012-09-28.pdf

HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

1.

Megoldásként csak 7 X-et lehet beírni. Amennyiben a vizsgázó ennél többet jelöl be, minden fölösleges X-ért le kell vonni egy pontot. Tehát a következők szerint kell eljárni:

- Számolja meg, hogy összesen hány X-et írt be a vizsgázó! Ha 7-nél többet írt be, akkor a „-1” négyzetbe írja be a különbözetet!
- Ellenőrizze, hogy a megfelelő itemek megoldása helyes-e!
- A végső pontszámot úgy kapja meg, hogy a jó itemek számából levonja a „-1” négyzetben szereplő számot. A feladat pontszáma nem lehet negatív szám.

Figyelem! Amennyiben a vizsgázó mindegyik négyzetbe X-et tett, tehát 11 X-et írt be, akkor a feladat nem kerül javításra, pontszáma 0 pont lesz.

Er/Sie spielt gern mit Tieren.
 Er/Sie spielt ein Instrument.
 Er/Sie mag keine Hausaufgaben.
 Er/Sie möchte mit den Eltern ins Ausland fahren.
 Er/Sie möchte an sich nichts ändern.
 Er/Sie geht heute auf den Flohmarkt.

Carina	Sebastian
X (0)	
	X (4)
X (1)	X (5)
	X (6)
X (2)	X (7)
X (3)	

2.

	R	F
0.	X	
8.	X	
9.		X
10.	X	
11.	X	
12.		X
13.	X	
14.		X
15.	X	

3.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. Ezekon kívül elfogadhatók azok a változatok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel. A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

0. *Im Café Lotti in München*

16. aus dem Internet

17. weiß und (hell)rosa (csak a kettő együtt, a sorrend mindegy)

18. nach (selbstgemachten) Kuchen / Marmelade

19. erinnert an die Kindheit / erinnert an die Jugend / Sehnsucht nach Harmonie

20. 16 – 80 (csak a kettő együtt)

SZÖVEGEK

Kinderporträt Carina

Ich bin Carina, wohne in Ost-Bevern, bin 1,51 groß. Wie viel ich wiege, weiß ich nicht, weil unsere Waage kaputt ist. Ich bin 10 Jahre alt. Mein Spitzname ist Rina oder Kako, und meine Freundinnen nennen mich eigentlich nur Rina. Meine Hobbys sind Reiten, dann gehe ich noch gerne an Computer, da gibt's so ein Chat, dann spiele ich noch gerne mit unseren Tieren und mit meiner Schwester.

Was machst du richtig gern?

Ich reite ziemlich gern und beschäftige mich gerne mit unseren Tieren.

Und was macht dir richtig schlechte Laune?

Schlechte Laune macht mir Mathe und Hausaufgaben, und sonst, wenn mir irgendwas nicht richtig passt.

Was möchtest du gern mal mit deinen Eltern unternehmen?

Ich würde gern mit meinen Eltern einen Ausritt machen. Papa kann zwar nicht reiten und Mama lernt es aber jetzt gerade.

Was möchtest du mal an dir ändern?

Eigentlich nichts.

Wo möchtest du gern mal hinreisen?

Auf Mallorca würde ich gerne mal, weil ich hab' gehört, dass der schön ist. Papa war da auch mal und da soll es einen tollen Strand geben.

Was machst du heute am Sonntag noch?

Ich werde auf jeden Fall zu „Bauen und Leben“ gehen. Bauen und Leben ist so eine Veranstaltung. Da machen meine Schwester und ich einen Flohmarkt, und ... hm... da sind auch unsere Ziegen, die werden wir da besuchen, ja, und einfach viel Zeit mit den Tieren verbringen und Spaß haben.

Kinderporträt Sebastian

Ich bin Sebastian Knebel, wohne in Belgisch-Gladbach, und bin 1,63 m groß und wiege 46 Kilo. Ich bin 11 Jahre alt und mein Spitzname ist Sebi. Meine Freunde..., ja, die nennen mich auch Sebi.

Was machst du richtig gern?

Ich fahre gern Fahrrad, spiele Saxophon und mache auch gern Videospiele.

Und was macht dir richtig schlechte Laune?

Ja, wenn ich viele Hausaufgaben auf hab' und nicht viel Zeit.

Was möchtest du gern mal mit deinen Eltern unternehmen?

Ich würde gern mal nach Amerika in einen Freizeitpark fahren.

Was möchtest du mal an dir ändern?

Ja eigentlich möchte ich mich ... an mir gar nichts ändern, weil ich bin zufrieden mit mir.

Wo möchtest du gern mal hinreisen?

Ich würd' gerne mal nach Australien reisen und mir da die Natur angucken. Ja, halt die Wüste, dann die Kängurus natürlich hauptsächlich. Ja, und den Urwald.

Was machst du heute am Sonntag noch?

Ja, ich mach' halt vielleicht noch 'was für die Schule und dann geh' ich ins Bett.

Sommer-Leseclub

Direkt im Erdgeschoss der Cottbuser Stadtbibliothek ist der Sommerleseclub aufgebaut. Eine Extra-Abteilung, nur für Kinder mit Leseclubausweis. Hier gibt es Bücher, die es sonst in der Bibliothek nicht gibt, erklärt die 11-jährige Belinda. Selbst schon erfahrene Sommerleserin: „Ich hab schon vier Bücher gelesen. Ich musste mich erst anmelden, dann konnte ich da eben das Logbuch holen.“

Das Logbuch ist wichtig für die Kinder im Leseklub: Hier tragen sie jedes Buch ein, dass sie im Rahmen der Aktion gelesen haben. Heute gibt Belinda zwei Bücher zurück.

Bibliotheksmitarbeiterin Barbara Knabe nimmt sie entgegen:

„Welches hat dir am besten gefallen von den beiden? Die sind ja nun ganz unterschiedliche Bücher.“

„Eigentlich haben mir beide gut gefallen. Beide waren sehr spannend. Das war vielleicht ein bisschen mehr spannend als das.“

Um zu prüfen, ob die Kinder wirklich bis zur letzten Seite gelesen haben, muss die Geschichte kurz nacherzählt werden. Erst dann gibt es einen Stempel im Logbuch.

Im Vorfeld hat die Bibliothek viel Werbung für die Aktion an den Cottbuser Grundschulen gemacht. Wenigstens zehn Prozent aller Fünft- und Sechstklässler von Cottbus für das Projekt begeistern – das war der Plan. Diese Erwartung wurde sogar übertroffen, sagt

Bibliotheksmitarbeiterin Anneliese Pollock:

„Wir hatten ein bisschen nicht Vorbehalt, aber doch Bedenken, ob das wirklich so großen Anklang findet. Aber es ist eingeschlagen wie eine Bombe“, kann man wirklich sagen.

185 Cottbuser Kinder sind zur Zeit Mitglied im Sommerleseclub. Täglich werden Bücher ausgeliehen oder zurückgegeben. Positive Rückmeldungen gibt's auch von den Eltern. Die bekam Anneliese Pollock zuletzt von einer sehr begeisterten Mutter.

„Die kam direkt auf mich zu und war total begeistert. ... sagt sie ... weil ich hab' immer versucht, ich habe zwei Kinder. Die Tochter liest gern und viel, aber der Junge nicht. Und durch diesen Sommerleseclub dieser Aktion hat sie ihn auch begeistern können. Der ist auch dabei. Der hat auch schon drei Bücher gelesen.“

Sein drittes Buch will sich auch der 11-jährige Aaron heute im Sommerleseclub ausleihen. Am liebsten eins von den „Drei Fragezeichen“. Er will mit der Aktion sein Zeugnis aufbessern:

„Ich les' zwar nicht so gern, aber, weil ich gehört hab, dass es mit zur Beurteilung zählt.“

Der Sommerleseclub ist auch und vor allem eine Kooperation zwischen Schulen und Bibliotheken. Für drei gelesene Bücher gibt's eine Eins im Deutschunterricht oder ein Extralob auf dem Zeugnis.

Mädchencafés

Franzi und Sabrina sind beste Freundinnen. Mit einem Latte Macchiato in der Hand reden sie über Mädels Themen, wie sie es nennen. Sie sitzen an einem kleinen weißen Tisch im Café Lotti in München. Die beiden haben sich ganz bewusst für diesen Ort entschieden.

„Da wir das im Internet entdeckt haben, und sofort gesagt haben, oh, süß alles, alles rosa mit Kronleuchtern und da gehen wir mal hin. Das ist irgendwie so, wo sich Frauen treffen können, so ein Mädelsnachmittag, oder gut auf einen Kaffee gehen können.“

Ein Mädelsnachmittag wie aus dem Bilderbuch. Die Wände des Café Lotti sind unschuldig in Weiß und hellrosa gestrichen, und überall gibt es Herzchen und Blümchen wie in einer Puppenstube. Es duftet nach selbstgemachten Kuchen und Marmeladen wie bei Oma, und für die ganz Kecken stehen neben Kaffee auch Cocktails auf der Karte, aber natürlich auf Pro secco Basis, versteht sich. Auf jedem Stuhl befindet sich ein großes Kissen mit Röschen verziert, damit es auch gemütlich ist. Einmal im Monat findet sogar ein Strickklub statt.

„Es ist ein bisschen der Mädentraum, also dieses alles in Weiß und diese Dornröschen-Rosenmotive, auch dieses Glitzernde, Glänzende, was Mädchen einfach gerne mögen. Es hat wirklich so was Märchenhaftes, finde ich.“

Katrin Möller ist Architektin und Feng Shui Beraterin. Sie ist auf Inneneinrichtungen mit Wohlfühlfaktor spezialisiert und kennt die Sehnsucht nach Harmonie aus unschuldigen Kindertagen.

„Der Trend nach Mädchencafés oder nach einem Café, was einen an die Kindheit oder Jugend erinnert, den gibt es tatsächlich. Und woran das liegt? Vielleicht ... auch so ein Bedürfnis nach so was Harmlosem in so einer großen gefährlichen Welt.“

In der bayerischen Landeshauptstadt gibt es neuerdings eine ganze Reihe solcher Mädchencafés. Sie heißen Zimtschneckenfabrik, Café Schneewittchen oder Café Fräulein. Der Inhaber des Café Fräuleins Thomas Zwink hat erst vor kurzem zwei neue Lokale im gleichen mädchenhaften Stil aufgemacht. Zwink ist vom Erfolg seines Konzepts überzeugt.

„Mädchen haben wir hier, die sind sechzehn Jahre alt und wir haben auch Mädchen, die sind achtzig Jahre alt. Es sind wirklich Mädchen im besten Sinne und Mädchencafé ist eigentlich etwas, wo man sagt, man kann sich ein bisschen zurückziehen, und man kann einfach sagen, ja, das ist süß.“

Männer besuchen sein Café eher selten, meint Zwink. Und die, die sich in Mädchencafés verirren, scheinen vom Ambiente dort eher abgeschreckt zu sein.

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont (legfeljebb 20 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Feladatpont	Vizsgapont
20	33
19	31
18	30
17	28
16	26
15	25
14	23
13	21
12	20
11	18

Feladatpont	Vizsgapont
10	17
9	15
8	13
7	12
6	10
5	8
4	7
3	5
2	3
1	2
0	0

Források

1. www.kakadu.de
2. www.dradio.de/aodflash/player.php?station
3. www.br-online.de/podcast/mp3-download

ÍRÁSKÉSZSÉG

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden írásbeli munkát ezen szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Az eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szövegkörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

A középszinten az írásbeli vizsga minden része a lépcsőzetesség elve alapján épül fel, azaz a feladatok fokozatosan nehezednek. Ez a progresszió az íráskészséget mérő vizsgarészben az értékelési skálákban is megjelenik. Az első, könnyebb feladat skálája inkább az A2 szinthez igazodik, így jóval toleránsabb, mint a második feladathoz tartozó skála, amely a B1 szinten alapul.

A javítás alapelvei

1. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.
2. Fél pontok és jutalompontok nem adhatók.
3. A dolgozatban a hibákat jelölni kell. A Javítási-értékelési útmutatóban megadott javítási jelrendszer használata nem kötelező, bármilyen más jelrendszer is használható.
4. Az ismétlődő nyelvhelyességi hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.
5. Az adott szinten bizonyos lexikai egységek és nyelvtani struktúrák produktív használata nem várható el a vizsgázótól. Erről pontos tájékoztatást nyújt a vizsgakövetelmény (40/2002. OM rendelet). Az ilyen típusú hibákat az értékelésnél nem kell figyelembe venni.
6. Az új helyesírás teljes körű bevezetésével a régi helyesírással írt alakok nem fogadhatók el.
7. Figyelem! A „nullázási szabály” a két feladatban különböző! Amennyiben az első feladatban valamelyik szempont alapján a dolgozat 0 pontos, akkor a másik értékelési szempont alapján is 0 pontot kell rá adni. A második feladatban csak a *Tartalom* értékelési szempont alapján 0 pontos dolgozatok lesznek a többi szempont alapján is 0 pontosak. A két feladat értékelése egymástól független. Tehát ha a dolgozatot a fenti szabály miatt lenullázza az egyik feladatban, akkor a másik feladat értékelése nem lesz automatikusan 0 pont!
8. A második feladatban a vizsgázónak választási lehetősége van, és a megoldása elé beírja, hogy melyik témát kívánja kidolgozni. Ha a vizsgázó a második feladatban mindkét választási lehetőséget kidolgozza, és a javító tanár számára nem derül ki egyértelműen, hogy melyik feladatot választotta, akkor az első témát kell kijavítani és értékelni.

Első feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom és szöveghossz	5
Nyelvhelyesség	5
Összesen	10

Amennyiben a dolgozat valamelyik szempont alapján 0 pontos, akkor a másik értékelési szempont pontszáma is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom és szöveghossz

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- megfelelően dolgozta-e ki a témát,
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

A tartalmi teljesség megítélésénél az a döntő, hogy a vizsgázó közli-e az adott szituációban lényeges információkat. Egyes vizsgafeladatoknál a tartalom értékelésénél a segédanyag (input) tartalmi információi is irányadóak lehetnek. Ekkor azt is figyelembe kell venni, hogy a vizsgázó írásműve nem tartalmaz-e sokkal kevesebb információt, mint a segédanyag. Amennyiben a feladat nem tartalmaz erre vonatkozó utasítást, akkor nem kérhető számon a vizsgázón az összes, segédanyagban megjelenő információ.

A dolgozat tartalmi szempontból megfelelő abban az esetben is, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír.

A nyelvi okokból érthetetlen szövegrészeket a *Tartalom* szempontnál nem lehet értékelni. Ez vonatkozik a megadott szövegből értelem nélkül lemásolt és rossz nyelvi környezetben használt szövegrészekre is. Az ilyen típusú hibákat figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is. El kell fogadni azonban az olyan szövegrészeket, amelyeket a vizsgázó a segédanyagból vett át, és jó nyelvi környezetben használ.

Amennyiben a vizsgázó olyan információt közöl, ami anyanyelvi olvasó számára nem érthetmezhető, a tartalom kidolgozása nem tekinthető teljesen megfelelőnek.

A szöveghossz megadásánál a szószám csak a vizsgázó által létrehozott szövegrészre vonatkozik, azaz nem tartalmazza a központilag megadott részek szavainak számát.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondattan, alaktan, helyesírás)

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek,
- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondattan, az alaktan és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

Értékelési skála (1. feladat)*Tartalom és szöveg hossz*

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó megfelelően dolgozta ki a témát, és elérte a megadott szövegmenyiséget (50–80 szó).	A vizsgázó általában megfelelően tárgyalta a témát, és a megadott szöveg-hossztól alig tér el.	A vizsgázó csak részben megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg a megadott szöveg-hossznál rövidebb, de még elfogadható.	A vizsgázó nem megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg nagyon rövid (25 szó alatt). vagy: A vizsgázó más témáról ír.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondat, alaktan, helyesírás)

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a megértést nem zavaró hibát tartalmaz.	A szövegben több hiba fordul elő, a hibák alig nehezítik a megértést.	A szövegben sok hiba fordul elő, a hibák néhány ponton nehezítik a megértést.	A szöveg a nyelvi hibák miatt nem érthető.

Második feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom	5
Formai jegyek és hangnem	3
Szövegalkotás	5
Szókincs, kifejezőmód	5
Nyelvtan, helyesírás	5
Összesen	23

Amennyiben a dolgozat a *Tartalom* szempont alapján 0 pontos, akkor a többi értékelési szempont pontszáma is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése*Tartalom*

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs cél(oka)t.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető a szintnek megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempont, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek, és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kitér, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó anyanyelvi olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy negyedik).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben a megfelelő kérdés feltevése azt jelenti, hogy a vizsgázó megfelelően fejtette ki az adott szempontot.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a *Tartalom* szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs, kifejezőmód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontoknál. A segédanyagból átvett szövegrészek esetében úgy kell eljárni, mint az első feladatnál.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség. A dolgozatot akkor is a megadott szempontok alapján kell értékelni, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír, vagy önmagáról ír, amikor általánosan kellene fogalmaznia.

Formai jegyek és hangnem

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg

- megfelel-e a levéllel, mint szövegfajtaival szemben állított formai követelményeknek, azaz helyesen tartalmazza-e a dátumot, a megszólítást, az elköszönést és aláírást,
- hangneme megfelel-e a címzetthez való viszonynak és a közlési szándéknak.

Ennél az értékelési szempontnál a szintleírások engedékenysége az eddigi kipróbálások tapasztalatait tükrözi, amely szerint a levélforma betartása általánosan nagy gondot jelent a vizsgázóknak. Most a dolgozat e szempont alapján még egy ponttal értékelhető, ha a vizsgázó törekedett a levélforma betartására, azaz a két alapvető formai jegy, a megszólítás és az elköszönés elfogadható, valamint a levél hangneme még megfelelő. Nulla pont akkor jár, ha hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás, ha a vizsgázó levél helyett fogalmazást ír, illetve ha a levél hangneme nem megfelelő.

Az egyes formai jegyek abban az esetben helyesek, amennyiben a levélírás szabályainak megfelelnek, és illenek a levél típusához. A csak nyelvtani vagy helyesírási hibát tartalmazó variációk e szempont értékelésénél helyesnek számítanak.

Általános érvényű példák a formai jegyekre

Néhány példa a helyes megszólításra és elköszönésre:

Helyes megszólítás	Helyes elköszönés
Sehr geehrte Damen und Herren, /!	Mit freundlichen Grüßen
Sehr geehrter Herr ... , /!	Mit freundlichem Gruß
Sehr geehrte Frau ... , /!	Freundliche Grüße
Lieber/Liebe...., /!	Mit (den) besten Grüßen
Liebe Freunde, /!	Mit herzlichen Grüßen
Hallo, /!	Herzliche / Liebe / Viele Grüße
Hallo Peter / Leute / Freunde, /!	Herzlich(st)
	Tschüs / Ciao / Bis bald / Servus

Néhány példa az elfogadható megszólításra és elköszönésre:

Elfogadható megszólítás	Elfogadható elköszönés
Sehr geehrte Herren,/!	Mit vielen Grüßen
Verehrter / geehrter Direktor,/!	Vielen Dank
Verehrte LAL Sprachen GmbH,/!	Ich danke Ihnen im Voraus
Sehr geehrte Redaktion,/!	Mit Hochachtung
Liebes Jugendmagazin,/!	Hochachtungsvoll
Hi,/!	

Helyes dátum:

(Miskolc,)(den) 16.10.2003 – a levél jobb felső sarkában

Elfogadható dátum:

(Miskolc,)(den) 16.10.2003 – nem a megfelelő helyen

Az aláírás akkor helyes, ha az elköszönés alatti sorban van. Néhány példa a helyes aláírásra:

Péter Szabó / Szabó Péter

Péter / die Deutschgruppe / Klasse 10D

Amennyiben az aláírás egy sorban van az elköszönéssel, akkor elfogadhatónak minősül. Nem elfogadható az aláírás abban az esetben, ha ellentmond a levél tartalmának és/vagy hangnemének.

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e az irányító szempontok elrendezése és ezáltal a szöveg gondolatmenete,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit (pl. egyszerű kötőszók, névmások).

A *Szövegalkotás* szempontnál a *Tartalom* szemponttól függetlenül kell eljárni és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit akkor használja helyesen a vizsgázó, ha törekszik arra, hogy egyszerű kötőszók, névmások, határozószók stb. segítségével valódi szöveget hozzon létre. Amennyiben a vizsgázó minden mondatát azonos módon (pl. az „ich” személyes névmással) kezdi, nem mondható el az általa létrehozott levélről, hogy abban a mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a vizsgázó csak azonos szerkezetű egyszerű mondatokat ír, nem kaphatja meg a maximális pontszámot.

Szókincs, kifejezésmód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a *Szókincs, kifejezésmód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál. Amennyiben például a vizsgázó egy szót nem megfelelően használ (pl. a „bringen” ige helyett a „holen” igét), ezt a hibát csak a *Szókincs, kifejezésmód* szempontnál lehet értékelni. Ha a vizsgázó egy előljárószót helytelen vonzattal használ (pl. „um+Dativ”), ezt a hibát csak a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetatlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontonál értékelni kell.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvtan, helyesírás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondatban, az alaktan és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. A további részletes útmutatást lásd a *Szókincs, kifejezés mód* szempontonál.

Értékelési skála (2. feladat)*Tartalom*

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően. A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg.	A vizsgázó négy vagy három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. A vizsgázó a kommunikációs célokat többnyire megfelelően valósította meg.	A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. vagy: A vizsgázó egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és van még olyan irányító szempont, amelyet részben tárgyalt. vagy: A vizsgázó legalább négy irányító szempontot tárgyalt részben. A kommunikációs célokat részben valósította meg.	A vizsgázó csak egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően és nem tárgyalta a többi szempontot. vagy: A vizsgázó három vagy annál kevesebb irányító szempontot tárgyalt részben. Alapvető kommunikációs célját nem éri el. vagy: A vizsgázó más témáról írt.

Formai jegyek és hangnem

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyinak. Helyes a megszólítás, az aláírás, a dátum és az elköszönés.	A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyinak. Van helyes megszólítás és aláírás, valamint elfogadható dátum és elköszönés.	A szöveg formai jegyei még megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyinak. Van helyes vagy elfogadható megszólítás és aláírás.	A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyinak. Hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás.

Szövegalkotás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés. A vizsgázó megfelelő nyelvi eszközök használatával valódi szöveget hoz létre. A mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése többnyire logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra: van bevezetés vagy befejezés. A vizsgázó törekszik arra, hogy valódi szöveget hozzon létre. A mondatok többnyire szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és befejezés. A szövegszerűség csak nyomokban fedezhető fel. A mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg tagolatlan és áttekinthetetlen. Az írásmű izolált mondatok halmazából áll. A levél annyira rövid, hogy szöveggként nem értékelhető.

Szókincs, kifejezés mód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. Néhol nem megfelelő a szóhasználat, ez azonban csak kis mértékben nehezíti a mondanivaló megértését.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. Többször nem megfelelő a szóhasználat, ami néha nehezíti a mondanivaló megértését. A szókincs korlátai miatt többször előfordulhat szóismétlés.	A szöveget egyszerű szókincs jellemzi. Sokszor nem megfelelő a szóhasználat, ami helyenként jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a mondanivaló megértését. Sok a szóismétlés.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes. A nem megfelelő szóhasználat több helyen akadályozza a szöveg megértését.

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó általában helyesen használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat. A szöveg kevés nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják.	A vizsgázó több hibával használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat. A szöveg több nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják, és/vagy kevés, a megértést nehezítő hiba jellemzi a dolgozatot.	A vizsgázó csak a legegyszerűbb nyelvtani struktúrákat használja. A szöveg sok olyan nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek a megértést nem befolyásolják, valamint több, a megértést jelentősen nehezítő nyelvi hiba fordul elő benne.	A szöveg a nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibák miatt nem érthető.

Ajánlott jelrendszer

Első feladat

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a következő betűkkel:

Ny = nyelvhelyességi hiba (lexikai vagy nyelvtani hiba),

H = helyesírási hiba,

É = értelemzavaró nyelvi hiba.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = lexikai, nyelvtani vagy helyesírási hiba,

√ (hiányjel) = hiányzik egy szó,

nyíl = szórendi hiba,

aláhúzás + i = ismétlődő hiba.

_____ i

Az ismétlődő hibákat, valamint az olyan hibákat, amelyeknél az adott nyelvtani struktúra vagy lexikai egység ismerete nem várható el a vizsgázótól, csak a szövegben kell jelölni, a javító sávban nem.

Második feladat

Az áttekinthetőség érdekében érdemes az egyes szempontokhoz tartozó jeleket egy-egy oszlopban egymás alá írni.

Tartalom

A tartalmi szempontok teljesítését a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a szempont sorszámának megadásával:

④ (bekarikázott szám) = teljesített tartalmi szempont,

√3 (hiányjel + szám) = nem tárgyalt vagy nyelvi okból nem érthető tartalmi szempont,

2- (szám + mínuszjel) = érintett, de nem megfelelően kifejtett tartalmi szempont.

Formai jegyek és hangnem

A formai jegyeket a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

Dátum = D

Köszönés = K

Megszólítás = M

Aláírás = A

A teljesítés minőségét a következő módon jelöltük:

ⓓ (bekarikázott betű) = az adott formai jegy teljesítése helyes,

√A (hiányjel + betű) = hiányzik vagy nem elfogadható az adott formai jegy,

K- (betű + mínuszjel) = az adott formai jegy elfogadható.

Szövegalkotás

Ennél a szempontnál nem használunk jeleket.

Szókincs, kifejezés mód

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a következő betűkkel:

L = lexikai hiba,

ÉL = értelemzavaró lexikai hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetatlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó.

A szövegben a következő jeleket használjuk:

aláhúzás hullámvonallal = lexikai hiba,

aláhúzás hullámvonallal + i = ismétlődő lexikai hiba.

Az ismétlődő hibákat nem kell jelölni a javító sávban.

Nyelvtan, helyesírás

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a következő betűkkel:

G = nyelvtani (grammatikai) hiba,

ÉG = értelemzavaró nyelvtani hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetatlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó,

H = helyesírási hiba.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = nyelvtani vagy helyesírási hiba,

√ (hiányjel) = hiányzik egy szó,

nyíl = szórendi hiba,

aláhúzás + i = ismétlődő hiba.

Az ismétlődő hibákat nem jelöljük a javító sávban.